

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola T. G. Masaryka Zastávka, okres Brno-venkov

U Školy 181, 664 84 Zastávka

Identifikátor školy: 600 111 172

Termín konání inspekce: 19. – 21. květen 2004

Čj.:	16-1096/04-5174
Signatura:	t12cx115

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl v základní škole v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova, výtvarná výchova a praktické činnosti ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ finančního zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl v základní škole ve školním roce 2003/2004.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola T. G. Masaryka Zastávka, okres Brno-venkov, je příspěvkovou organizací, zřízenou Obcí Zastávka se sídlem Hutní osada 14, 664 84 Zastávka. Škola sdružuje mateřskou školu s kapacitou 150 dětí, základní školu s kapacitou 428 žáků, školní družinu s kapacitou 75 žáků, školní klub s kapacitou 150 žáků a školní jídelnu s kapacitou 130 jídel. Škola má čtyři odloučená pracoviště. V Zastávce, Havířská 145, sídlí jedna třída mateřské školy, v Zastávce, U Školy 440, působí dvě třídy mateřské školy, dvě oddělení školní družiny a školní jídelna. V budově Základní umělecké školy Rosice, detašované pracoviště Zastávka, U Školy 497, jsou umístěny dvě vyrovnávací třídy (III. C a III. D) pro vzdělávání dětí žadatelů o azyl a v přilehlé obci Vysoké Popovice 188 je jedna třída mateřské školy, dvě třídy základní školy (I. třída - 1. a 2. ročník, II. třída - 3. a 4. ročník), jedno oddělení školní družiny a školní jídelna. Školní klub vyvíjí činnost v hlavní školní budově.

K 30. září 2003 škola vykazala v osmnácti třídách celkem 344 žáků a ve třech vyrovnávacích třídách 40 žáků. Výuka je ve škole realizována podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2. V současné době se žádné z dětí žadatelů o azyl nezapojuje do činností školní družiny ani školního klubu.

V době inspekce se ve škole v jedné vyrovnávací třídě III. D vzdělávalo celkem čtrnáct dětí žadatelů o azyl (dvanáct bylo do školy přijato před začátkem inspekce a další dvě děti v jejím průběhu). Dvanáct z těchto dětí má státní občanství Ruské federace a dvě děti Arménské republiky. Třináct dětí je ubytováno v Pobytovém středisku Zastávka a jeden dojíždí do školy z Pobytového střediska Zbýšov.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V době konání inspekce probíhala výuka dětí žadatelů o azyl ve věkovém rozmezí 6 až 16 let v jedné vyrovnávací třídě. Vyučovala v ní učitelka, která svým vzděláním splňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 2. stupni základní školy, ale nespĺňovala tyto podmínky pro výuku dětí, které svým věkem odpovídají žákům 1. - 5. ročníku základní školy. Výchovná poradkyně, která vykonává tuto funkci déle než dva

roky, dosud neabsolvovala ani nezahájila kvalifikační studium pro výchovné poradce, jak ukládá právní předpis.

Organizační řád zpracovaný účelně na podmínky školy je funkční. Jsou v něm uvedeny kompetence všech kategorií zaměstnanců i schéma organizačního členění školy. Ředitel deleguje pravomoci i na další vedoucí pracovníky. Sledování vzdělávání dětí žadatelů o azyl je v kompetenci jednoho ze dvou jeho zástupců. V ročním plánu práce je věnována pozornost vytváření optimálních podmínek pro jejich bezproblémové začlenění do žákovských kolektivů. Poradními orgány ředitele jsou pedagogická rada, metodické sdružení a předmětové komise, které se na svých jednáních mimo jiné zabývají problematikou vzdělávání sledované skupiny dětí. Předávání informací uvnitř školy je rychlé a včasné, což umožňuje řediteli školy, jeho zástupci i vyučujícím dětí žadatelů o azyl operativně reagovat na časté změny v docházce žáků a okamžitě řešit vzniklé problémy.

Učitelům vyučujícím ve třídách, v nichž se vzdělávají děti žadatelů o azyl, umožňuje ředitel další vzdělávání především v oblasti metodického vedení výuky. Mimo jiné organizuje metodické semináře s celostátní působností, na kterých si učitelé předávají své zkušenosti a zabývají se problematikou vzdělávání dětí z azylových a pobytových středisek. Ve škole byl např. organizován celostátní seminář *Vzdělávání dětí z pobytových a azylových středisek na ZŠ v ČR* s garancí Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Kvalita vzdělávání ve vyrovnávací třídě je sledována v rámci hospitační činnosti, při které je pozornost soustředěna na adaptaci dětí na školní prostředí a především na vlastní práci učitele s dětmi žadatelů o azyl. Hospitační činnost je rozdělena mezi ředitele, jeho zástupce a výchovnou poradkyni. Z plánu kontrolní a hospitační činnosti vyplývá, že je věnována pozornost také kontrole vedení dokumentace o vzdělávání dětí žadatelů o azyl.

Kritéria hodnocení zaměstnanců školy jsou součástí *Vnitřního platového předpisu*. Zahrnují výchovně vzdělávací práci učitelů, podíl na mimoškolních aktivitách žáků, vedení pedagogické dokumentace, péči o majetek a práci se žáky v multikulturním prostředí. Ta vyžaduje soustavnou přípravu metodických materiálů, pracovních listů, pomůcek a komunikaci s ostatními subjekty, které rovněž spolupracují s žadatelí o azyl.

Nad vlastním hodnocením se zaměstnanci příležitostně zamýšlejí při rozboru hospitační činnosti realizovaném vedením školy, pravidelně na jednáních pedagogické rady a metodických orgánů, kde je k tomuto účelu vymezen dostatečný prostor. K sebehodnocení jsou učitelé také částečně motivováni tím, že každý vede vlastní sešit kontrolní a pedagogické činnosti, kde zaznamenává všechny podstatné záležitosti týkající se jeho práce. Veškeré podněty jsou vedením školy pravidelně přehledně evidovány, analyzovány a následně využívány. Zavedený systém je založený na vzájemné komunikaci a přispívá ke zkvalitnění výchovy a vzdělávání i dětí žadatelů o azyl.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl měly ve škole velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hlavní školní budova je umístěna v příjemném klidném prostředí lesoparku obce. Je propojena s budovou Gymnázia T. G. Masaryka Zastávka, což oběma školám umožňuje vzájemné využívání některých prostor (např. sportovní haly, tělocvičny, stravovacího zařízení). Děti žadatelů o azyl byly, vzhledem k omezeným prostorovým možnostem v hlavní

budově, vzdělávány v jedné kmenové třídě v nedaleko sídlícím detašovaném pracovišti Základní umělecké školy Rosice. Menší učebna, vybavená malou tabulí a starším opotřebovaným žakovským nábytkem, výškově diferencovaným pro různé věkové kategorie dětí, nebyla pro výuku dostatečně podnětná. V případě vyššího počtu přihlášených dětí žadatelů o azyl je v této budově k dispozici učebna pro další vyrovnávací třídu. K rozvoji pohybových dovedností dětí žadatelů o azyl je využívána menší tělocvična základní školy popřípadě tělovýchovná hala gymnázia. Za příznivého počasí mají k dispozici školní hřiště s antukovou běžeckou dráhou a atletickým sektorem a pro míčové hry také hřiště místní tělovýchovné jednoty. Výuka *praktických činností* těchto dětí občas probíhá na školním pozemku, který patří do vnějšího areálu školy. Manuální dovednosti si zdokonalují přípravou jídel ve cvičné kuchyni a zhotovováním zdařilých výrobků v keramické dílně.

Učebnicemi děti žadatelů o azyl ve vyrovnávací třídě vzhledem k jejich častému střídání a často krátkodobému pobytu ve škole vybaveny nejsou. Dostávají je až po zařazení do běžných tříd. Speciální učebnice, podle kterých by se děti učily základům českého jazyka, k dispozici nejsou. Jejich absenci nahrazuje vyučující vlastními texty, nakopírovanými pracovními listy a přípravou jednoduchých názorných pomůcek. K rozvoji počítačové gramotnosti a získávání dalších informací i o své rodné zemi jsou dětem k dispozici dvě počítačové učebny, v nichž všechny počítače umožňují připojení na Internet. Jednu, vybavenou serverem, jedenácti počítači a laserovou tiskárnou získala škola v rámci celostátního projektu, druhou vybavila škola z vlastních prostředků deseti počítači. K rozvoji slovní zásoby dětí žadatelů o azyl jsou vhodně využívány výukové počítačové programy, kterými je pro většinu předmětů škola vybavena velmi dobře. Didaktická technika není ve vyrovnávací třídě k dispozici. Učební pomůcky jsou převážně starší. Při nástupu do vyrovnávací třídy jsou děti žadatelů o azyl vybavovány základními žakovskými potřebami v pobytovém středisku, kde obdrží aktovku s psacími potřebami, přezůvky a cvičební úbor. Efektivitu výchovně-vzdělávací činnosti s dětmi žadatelů o azyl snižuje umístění vyrovnávacích tříd mimo hlavní budovu základní školy, kde nemají děti kontakt s ostatními žáky, s nimiž by vzájemná komunikace napomáhala k rozvoji jejich řečových dovedností. Ztěžuje to také začlenění dětí žadatelů o azyl do žakovských kolektivů a znesnadňuje jejich adaptaci na nové podmínky. Škola má pro řešení této situace vypracovaný projekt přístavby školy, který by umožnil včlenění vyrovnávacích tříd do hlavní školní budovy.

Pro žadatele o azyl a jejich děti škola bezplatně poskytuje prostřednictvím nevládních organizací (např. *Sdružení občanů zabývajících se emigrací*) své kmenové učebny ke *Kurzu českého jazyka* (jen pro dospělé), počítačové učebny k rozvoji jazykových dovedností žadatelů společně s jejich dětmi a tělocvičnu k volnočasovým aktivitám zájemců z řad žadatelů o azyl.

Kontrolu efektivity využívání materiálního vybavení pro děti žadatelů o azyl provádí vedení školy zejména v rámci hospitační činnosti. Vyučující vyrovnávacích tříd se zúčastňují celostátních setkání zaměřených na problematiku materiálního zabezpečení výuky v těchto třídách a získané poznatky projednávají v metodickém sdružení, kde jsou stanovovány požadavky na doplnění a obměnu učebních pomůcek. Doporučení jsou projednána na poradách vedení školy a podle finančních možností jsou postupně realizována.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl měly dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka ve vyrovnávací třídě probíhala podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2.

Žádné z dětí žadatelů o azyl nebylo v době inspekce integrované.

Vzdělávací program je realizován v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Škola pro vyrovnávací třídu rozpracovala učební plán, který vychází z učebního plánu zvoleného vzdělávacího programu. Výuku realizuje podle platných učebních osnov s ohledem na rozdílný věk dětí žadatelů o azyl zařazených do této třídy (v době inspekce 6 – 16 let), úroveň zvládnutí českého jazyka i znalosti dětí v jednotlivých povinných předmětech. Povinná dokumentace vyrovnávacích tříd a evidence dětí žadatelů o azyl je přehledně vedena a průkazným způsobem zachycuje průběh vzdělávání a výchovy i pobytu těchto dětí ve škole.

Výuka dětí žadatelů o azyl probíhala v době inspekce v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrola plnění učebních osnov je prováděna vedením školy zejména při hospitační činnosti. Zjištění jsou porovnávána se zápisy v osobních sešitech *Kontrolní a pedagogické činnosti*, které si vede každý učitel samostatně a pravidelně (jednou za měsíc) je předkládá vedení školy. Ve vyrovnávacích třídách u dětí žadatelů o azyl je při tom posuzována úroveň zvládnutí českého jazyka i znalostí jednotlivých předmětů, aby bylo možné zařazení dětí do běžné třídy. Analýza výsledků je prováděna na jednáních pedagogické rady, kde jsou také v případě zjištěných nedostatků přijímána opatření k nápravě.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

V rozvrhu hodin, podle kterého ve vyrovnávací třídě probíhalo vzdělávání a výchova dětí žadatelů o azyl, byly psychohygienické zásady převážně respektovány. Délky přestávek stanovené pro tuto třídu umožňují dostatečný odpočinek dětí a jsou v souladu s příslušným právním předpisem.

Vnitřní režim pro žáky základní školy a Vnitřní režim pro zaměstnance školy byly projednány s pracovníky školy a schváleny v pedagogické radě. Jejich ustanovení odpovídají požadavkům vyhlášky o základní škole. Do *Vnitřního režimu pro žáky základní školy* jsou zapracována práva žáků. Ředitelem školy schválené řády odborných učeben, které při výuce využívají i děti žadatelů o azyl, zohledňují chování žáků, zacházení s vybavením a zařízením učeben, ochranu zdraví žáků a dodržování zásad bezpečnosti. V dokumentu *Metodická podpora ke klasifikačnímu řádu školy*, který přispívá ke sjednocování hodnocení a klasifikace žáků, jsou uvedena i ustanovení týkající se přijímání do školy, vzdělávání a hodnocení cizinců.

Vyrovňovací třídy jsou naplňovány do dvanácti dětí. Při vyšším počtu je po několika dnech operativně zahájena výuka v další vyrovnávací třídě. Děti jsou do těchto tříd rozdělovány především podle věku (na mladší a starší). Přerazování dětí žadatelů o azyl z vyrovnávací třídy do běžné třídy probíhalo v tomto školním roce ve škole v menší míře. Bylo ovlivněno častou migrací žadatelů o azyl a dlouhodobou zdravotní karanténou v pobytovém středisku na podzim roku 2003, během které se děti nemohly výuky zúčastnit. Problémy se vzděláváním dětí žadatelů o azyl souvisejí především s absencí v docházce do školy. Škola s obtížemi získává doklady o předchozím vzdělání, které většina z těchto dětí nemá.

Informace dětem žadatelů o azyl ve vyrovnávací třídě předává průběžně vyučující při každodenním styku. Rodiče jsou o průběhu výchovy a vzdělávání i o výsledcích dětí informováni prostřednictvím zápisů v deníčcích a žákovských knížkách, osobními konzultacemi s vyučujícími na pravidelně konaných třídnických schůzkách, v rámci konzultačních hodin jednotlivých učitelek a sociálními pracovníci pobytového střediska. Důležitá sdělení, zejména při nástupu do školy, obdrží zákonní zástupci dětí písemně. Aktuální záležitosti jsou operativně projednávány telefonicky vedením školy se sociálními pracovníci pobytového střediska. K řešení závažnějších problémů, zejména s docházkou do školy, jsou rodiče zváni do školy. Jednání se sociálními pracovníci nejsou zdokumentována, z jednání s rodiči jsou vedeny písemné záznamy v sešitě *Záznamy z jednání s rodiči*.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu dětí žadatelů o azyl je funkční.

Výchovná poradkyně si odborné znalosti doplňuje formou dalšího vzdělávání. Zajišťuje poradenství a služby v oblasti komplexní diagnostiky příčin poruch učení a chování žáků. Spolupracuje s učiteli při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů. V součinnosti s vedením školy věnuje zvláštní pozornost dětem žadatelů o azyl. Sleduje jejich práci ve vyrovnávací třídě a následnou adaptaci při začlenění do třídních kolektivů. S učiteli hodnotí jejich vědomostní, psychický i sociální vývoj. Ve spolupráci s pracovníky pobytového střediska řeší výchovné a výukové potíže plynoucí ze specifických podmínek těchto žáků.

Prevence sociálně-patologických jevů je založena na výchově žáků ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování a všestranném rozvoji jejich osobnosti. Důraz je kladen nejen na ochranu žáků před zneužíváním návykových látek, ale zejména na odstranění rasové nesnášenlivosti, šikany, násilí a vandalismu. Metody práce spočívají v prohloubení všeobecné informovanosti o dané problematice, nabídce aktivit pro volný čas žáků, zkvalitnění sociálního klimatu školy a vytváření otevřeného partnerství s veřejností. Odborný psycholog pedagogicko-psychologické poradny v Brně pravidelně navštěvuje školu a věnuje systematickou pozornost zejména těm žákům, kteří vyžadují dlouhodobější pomoc.

O účinnosti poradensko-preventivního systému školy v oblasti multikulturní výchovy svědčí skutečnost, že v letošním školním roce nebyly zaznamenány závažné problémy v oblasti výchovy a vzdělávání ani vzájemných vztahů žáků různých etnik.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu, který probíhá v multikulturním prostředí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl ve vyrovnávací třídě základní školy v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova, výtvarná výchova a praktické činnosti

Ve vyrovnávací třídě se uskutečnilo jedenáct hospitací. Obecným výchovně vzdělávacím cílem je aktivní užívání českého jazyka a vytváření příznivých podmínek pro adaptaci dětí žadatelů o azyl v novém prostředí. Důraz je kladen zejména na krátkodobé cíle v souladu s individuálními vzdělávacími plány diferencovanými s ohledem na individuální dispozice jednotlivců a úroveň jimi zvládnutého učiva. Vytčené dílčí cíle v hodinách se dařilo celkově plnit, avšak s rozdílnou efektivitou.

Ve třídě vyučuje jedna učitelka, která svým vzděláním nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro žáky příslušející věkem na 1. stupeň základní školy. Kvalitu vzdělávání tato skutečnost neovlivnila. K žákům přistupovala citlivě a trpělivě. Znalost ruského jazyka jí umožňovala prohloubení porozumění a kontaktu s dětmi.

Výuka probíhala převážně v kmenové třídě a ojediněle v přírodě. Čistá a esteticky vyzdobená učebna byla pro aktuální počet žáků těsná, neumožňovala plně jejich pohyb při práci ve skupinách nebo relaxaci mimo lavice. Učebnice žáci nemají, ale běžně používají pracovní listy, slabikáře, kopírované materiály a pomůcky připravené učitelkou. Ke zpestření výuky mladších žáků sloužily také stavebnice, hry, kartičky, obrázky a jiné motivační materiály.

Převažovala výuka založená na individuálním diferencovaném přístupu k žákům. Její vnitřní členění respektovalo návaznost na předcházející učivo různými formami opakování, následovalo vysvětlení a procvičování nového učiva a jeho závěrečné shrnutí. Časté střídání metod a forem práce a zařazování herních prvků umožňovalo žákům jejich aktivní zapojení. Učitelka střídavě pomáhala žákům, zejména mladším. Vzhledem k velkému věkovému rozpětí a jejich individuálním předpokladům nebylo možné všem věnovat vyváženou pozornost. V důsledku toho také čas určený k samostatné práci nebo práci ve skupině nebyl vždy efektivně využit. Většina žáků však projevovala pokroky v osvojování slovní zásoby, užívání mluvnických kategorií a četby textu s částečným porozuměním. Také v matematice žáci prokazovali dobré numerické dovednosti. Učitelka dobře využívala práce s chybou, výsledky početních úkonů soustavně sledovala a opravovala. Ve výchovných předmětech byla navozena výuka prožitkem a v praktických činnostech žáci uměli pojmenovat nářadí a pomůcky, se kterými pracovali. Tempo výuky odpovídalo jejich individuálním možnostem.

I když průběžná motivace nebyla pro všechny žáky dostatečně stimulující, na většinu z nich pozitivně působilo činnostní pojetí, pochvala učitelky i využití četných pomůcek. Naopak vstupní motivace byla méně účinná. To se částečně odrazilo v nesoustředěnosti některých žáků a dílčí nekázní.

Velmi příznivá a nestresující atmosféra ve třídě přispívala k otevřené vzájemné komunikaci. Vyrovnaný dialog mezi vyučující a dětmi byl jenom v menší části sledovaných hodin nahrazen převažujícím verbálním projevem učitelky. Méně efektivní byla komunikace žáků mezi sebou navzájem, protože se při skupinových činnostech dorozumívali ve své mateřštině. Žáci byli aktivní, vznášeli dotazy, měli radost z úspěchu. Učitelka dbala na pěkné vztahy a tím upevňovala sociální postavení dětí ve třídě, jejich sebedůvěru i vzájemnou úctu. Drobné kázeňské problémy okamžitě a citlivě řešila.

V průběhu výuky docházelo k pozitivnímu, výhradně slovnímu hodnocením dětí s ohledem na jejich individuální dispozice a dovednosti. Ke vzájemnému hodnocení ani sebehodnocení děti vedeny nebyly.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vzdělávání žáků žadatelů o azyl probíhá podle individuálních plánů a je kontrolováno s ohledem na výsledky práce, kterých mají dosáhnout ve stanoveném časovém horizontu. Zjištění jsou projednávána pravidelně na poradách vedení, minimálně jednou za měsíc. Jazyková vybavenost žáků ve vyrovnávací třídě je pravidelně vyhodnocována za účelem jejich možného přeřazení do běžných tříd.

Analýza výsledků probíhá na úrovni úsekového metodického sdružení, na jednáních pedagogické rady a vedení školy. Zjištění jsou s učitelkou konzultována a jsou přijímána účinná opatření. Na základě uvedených analýz je sestavován plán kontrolní a hospitační činnosti vedení školy pro další období.

Celkově měly průběh vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl v základní škole velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Finanční zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl

K 30. září 2003 bylo přihlášeno ke školní docházce do základní školy celkem 56 dětí azylantů a žadatelů o azyl. V Integrovaném azylovém středisku Zastávka bylo ubytováno 9 dětí azylantů, 41 dětí žadatelů o udělení azylu bylo v Pobytovém středisku Zastávka a 6 dětí žadatelů o udělení azylu v Pobytovém středisku Zbýšov. Z nich 25 dětí mělo státní občanství Slovenská republika, 21 dětí Ruská federace, po 3 dětech Irácká republika a Arménská republika, 2 děti měly státní občanství Ukrajina a po 1 dítěti Běloruská republika a Džibutská republika. Ve statistickém výkazu *Škol (MŠMT) V 3-01 výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2003*, v oddíle XXI. *Žáci podle státního občanství, cizinci podle režimu pobytu* základní škola vykazala o 33 těchto dětí méně.

Základní škola chybně vykazala v tomto výkazu i celkový počet žáků, neboť nezapočítala v oddíle III. výkazu počet 40 žáků ve třech vyrovnávacích třídách. K 30. září 2003 plnilo v základní škole povinnou školní docházku celkem 384 žáků.

Evidenční počty pedagogických pracovníků (přepočtení na plně zaměstnané) 27,2 učitelů včetně ředitele a 2 zástupců, 2,3 vychovatelů (1,4 ve školní družině a 0,9 ve školním klubu) a 1 výchovný poradce, které byly uvedeny ve výše jmenovaném statistickém výkazu, odpovídaly údajům o počtu těchto pracovníků podle mzdových listů k 30. září 2003.

K zabezpečení vzdělávání dětí azylantů a žadatelů o azyl byl v roce 2003 základní škole v souladu s *Metodickým pokynem MŠMT ČR ke školní docházce žadatelů o azyl*, č. j. 10 149/2002-22 ze dne 15. května 2002 (dále jen „Metodický pokyn MŠMT ČR“) navýšen limit prostředků na platy celkem o 1.116.000,- Kč a limit počtu zaměstnanců o 1,92 osob (základní škola žádala přibližně 1.597.000,- Kč na platy a zvýšení počtu zaměstnanců o 4,2 osob). Požadavek základní školy v roce 2004 o navýšení limitu prostředků na platy v částce 2.276.000,- Kč a zvýšení limitu počtu zaměstnanců o 7 osob byl částečně realizován navýšením limitu prostředků na platy o 1.016.422,- Kč a zvýšením limitu počtu zaměstnanců o 4,71 osob.

Základní škola otevřela k 30. září 2003 tři vyrovnávací třídy, v nichž realizovala základní jazykovou přípravu 40 dětí žadatelů o azyl v souladu s článkem 1 Metodického pokynu MŠMT ČR. Zvýšené finanční nároky na platy pedagogů vyučujících v těchto třídách a s tím související zákonné odvody pojistného na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění byly základní škole částečně pokryty navýšením rozpočtu státní dotace na rok 2003. Z ukazatelů rozpočtu na rok 2003 nelze přesně stanovit v jaké výši byl realizován požadavek základní školy na navýšení prostředků na platy o 540.000,- Kč a limitu počtu pracovníků o 2 osoby. V rozpočtu na rok 2004 byl základní škole k tomuto účelu zvýšen limit počtu pracovníků o 4,21 osob (pedagogických o 3,41 a ostatních o 0,8 osob), a limit prostředků na platy o 934.468,- Kč. Tím byl plně realizován požadavek základní školy.

Základní škola k 30. 9. 2003 naplnila 2 třídy, v nichž byly tři děti žadatelů o azyl do počtu 25 žáků, v souladu s článkem 2 Metodického pokynu MŠMT ČR. V roce 2003 však požádala o zvýšení limitu počtu zaměstnanců o 1 osobu a navýšení limitu prostředků na platy o 201.360,- Kč na tři takovéto třídy. Z rozpočtu roku 2003 nelze zjistit, zda byl tento požadavek akceptován. Podle dohodovacího řízení o rozpočtu na rok 2004 základní škole chybí k tomuto účelu finanční prostředky na platy přibližně ve výši 356.800,- Kč a v limitu počtu zaměstnanců úvazek pro 1,5 osoby.

K zabezpečení výchovně-vzdělávacího procesu dětí žadatelů o azyl základní škola žádala v roce 2003 a 2004 o zvýšené finanční prostředky v částce 40.000,- Kč na ostatní neinvestiční výdaje (dále ONIV) pro 100 těchto dětí. Z ukazatelů rozpočtu roku 2003 lze usoudit, že tento

požadavek byl realizován navýšením rozpočtu ONIV o 11.864,- Kč a škola je použila k nákupu učebních pomůcek. Rozpočet ONIV v roce 2004 uvažuje pro tento účel s částkou 36.320,- Kč.

V souladu s ustanovením článku 4 Metodického pokynu MŠMT ČR základní škola žádala v roce 2003 o navýšení prostředků limitu na platy o 635.477,- Kč k poskytnutí vyššího osobního příspěvku zaměstnancům školy. Podle údajů o vyplacených mzdových prostředcích vykázaných ve výkazu *Škol (MŠMT) P 1-04 čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. - 4. čtvrtletí 2003* činil průměrný měsíční osobní příplatek zaměstnance školy 1.648,- Kč, který byl přibližně o 36 % vyšší než průměrný měsíční osobní příplatek v základním školství Jihomoravského kraje v roce 2003 (výši osobního příplatku v základní škole ovlivnila i úspora limitu počtu zaměstnanců o 0,851 přepočteného pracovníka). Rozpočet roku 2004 částečně zohledňuje náročnost vykonávané práce zaměstnanců školy, ale v současné době neumožňuje navýšení měsíčního osobního příplatku zaměstnancům školy o 10 % proti krajskému průměru, který činí 1.400 Kč.

Pedagogům, kteří vykonávají ve školním roce 2003/2004 v základní škole práci třídního učitele, je stanoven a vyplácen za tuto činnost příplatek.

Řediteli základní školy byl do konce roku 2003 stanoven a vyplácen osobní příplatek, jehož výše se od 1. března 2004 snížila. Příčinou snížení osobního příplatku ředitele je nedostačující rozpočet na rok 2004, který nepokrývá potřeby školy. V důsledku toho není v tomto případě naplňován článek 4 Metodického pokynu MŠMT ČR, neboť stanovený osobní příplatek ředitele v současné době neodpovídá vyšším nárokům na řídicí práci v základní škole.

Navýšený rozpočet prostředků na platy roku 2003 umožnil základní škole organizovat školní klub jako středisko volnočasových aktivit provozovaný s cílem přispět k rychlejší integraci dětí žadatelů o azyl. V limitu mzdových prostředků na rok 2004 byl základní škole k tomuto účelu stanoven limit prostředků na platy ve výši 81.954,- Kč pro úvazek 0,5 osoby. Tím bylo částečně vyhověno požadavku základní školy o navýšení limitu prostředků na platy v částce 187.400,- Kč a limitu počtu zaměstnanců o 1,2 osoby, o které žádala k tomuto účelu ve smyslu ustanovení článku 5 Metodického pokynu MŠMT ČR.

Základní škola využívá možnosti dané Metodickým pokynem MŠMT ČR ke školní docházce žadatelů o azyl, č. j. 10 149/2002-22 k finančnímu zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl. Finanční prostředky z jiných zdrojů nebyly základní škole k tomuto účelu poskytnuty.

Institucionální postavení školy

Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. prosince 2002, č. j. 12 048/03-21 ze dne 24. července 2003, není v souladu s Dodatkem č. 2 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, kterým se vydává úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace obce, vydaným Obcí Zastávka, okres Brno-venkov, s účinností od 27. listopadu 2002 ze dne 27. listopadu 2002, Dodatkem č. 3 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, ve znění dodatku č. 2 (úplné znění) ze dne 27. 11. 2002, ze dne 27. prosince 2002 a Dodatkem č. 4 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, ve znění dodatku č. 2 (úplné znění) ze dne 27. 11. 2002, ze dne 2. dubna 2003.

V Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. prosince 2002, č. j. 12 048/03-21 ze dne 24. července 2003, je uvedena adresa odloučeného pracoviště školy: 664 84 Zastávka, U Školy 497.

V Dodatku č. 2 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, kterým se vydává úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace obce, vydaným Obcí Zastávka, okres Brno-venkov, s účinností od 27. listopadu 2002 ze dne 27. listopadu 2002, Dodatku č. 3 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, ve znění dodatku č. 2 (úplné znění) ze dne 27. 11. 2002, ze dne 27. prosince 2002 ani Dodatku č. 4 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, ve znění dodatku č. 2 (úplné znění) ze dne 27. 11. 2002, ze dne 2. dubna 2003, adresa tohoto odloučeného pracoviště školy uvedena není.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Dodatek č. 2 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, kterým se vydává úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace obce, vydaná Obcí Zastávka, okres Brno-venkov, s účinností od 27. listopadu 2002 ze dne 27. listopadu 2002
2. Dodatek č. 3 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, ve znění dodatku č. 2 (úplné znění) ze dne 27. 11. 2002, ze dne 27. prosince 2002
3. Dodatek č. 4 ke zřizovací listině ze dne 25. 10. 1995, ve znění dodatku č. 2 (úplné znění) ze dne 27. 11. 2002, ze dne 2. dubna 2003
4. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. prosince 2002, č. j. 12 048/03-21 ze dne 24. července 2003
5. Záznamový list cizinci – žadatelé o azyl ze dne 29. dubna 2004
6. Plán práce Základní školy T. G. M. Zastávka na školní rok 2003/2004 s účinností od 25. srpna 2003
7. Třídní kniha vyrovnávací třídy III. D ve školním roce 2003/2004
8. Třídní výkaz vyrovnávací třídy III. D ve školním roce 2003/2004
9. Katalogové listy dětí žadatelů o azyl ve školním roce 2003/2004
10. Organizační řád školy s účinností od 25. srpna 2003
11. Podpisový řád školy s účinností od 25. srpna 2003
12. Vnitřní režim pro žáky základní školy s účinností od 25. srpna 2003
13. Vnitřní režim pro zaměstnance školy s účinností od 25. srpna 2003
14. Škol (MŠMT) V 3-01 výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2003 ze dne 1. října 2003
15. Škol (MŠMT) P 1-04 čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. - 4. čtvrtletí 2003 ze dne 8. ledna 2004
16. Škol (MŠMT) P 1-04 čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. čtvrtletí 2004 ze dne 13. dubna 2004
17. Rozvrh hodin vyrovnávací třídy III. D platný v době inspekce
18. Rozpis zvonění ve školním roce 2003/2004
19. Metodická podpora ke klasifikačnímu řádu školy (č. j. ani datum není uvedeno)
20. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004
21. Zápisy z porad vedení školy ve školním roce 2003/2004
22. Zápisy z jednání úsekového metodického sdružení ve školním roce 2003/2004
23. Podkladová dokumentace a hospitační záznamy ČŠI, dotazník pro ředitele před inspekcí

24. Personální dokumentace pedagogické pracovnice působící v základní škole, která v době inspekce vyučovala děti žadatelů o azyl včetně dokladů o dosaženém vzdělání
25. *Učební plán školy s účinností od 25. srpna 2003*
26. *Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2002/2003 ze dne 15. července 2003*
27. *Plán kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2003/2004 s účinností od 2. září 2003*
28. Vzorek žákovských knížek, sešitů a písemných prací dětí žadatelů o azyl ve školním roce 2003/2004
29. Řády odborných učeben platné ve školním roce 2003/2004
30. Kniha úrazů ve školním roce 2003/2004
31. *Výchovné poradenství s účinností od 25. srpna 2003*
32. *Minimální program sociálně patologických jevů, zvláště protidrogové prevence s účinností od 1. září 2003*
33. *Individuální plány dětí žadatelů o azyl pro školní rok 2003/2004*
34. *Záznamy z jednání s rodiči ve školním roce 2003/2004*
35. *Multikulturní prostředí ve škole (č. j. ani datum není uvedeno)*
36. *Přehled DVPP ve šk. roce 2003/2004*
37. *Vnitřní platový předpis s účinností od 1. ledna 2004*
38. Třídní výkazy tříd I. A, I. B, II. A, III. A, III. B, IV. A, IV. B, V. A, VI. A, VI. B, VII. A, IX. A a vyrovnávacích tříd A, B a C, v nichž byly k 30. září 2003 zařazeny děti azylantů a žadatelů o azyl
39. *Přihlášení dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna, č. j. UT-5-31/ZB-2003 ze dne 1. září 2003*
40. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna, č. j. UT-5-32/ZB-2003 ze dne 3. září 2003*
41. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna, č. j. UT-5-33/ZB-2003 ze dne 5. září 2003*
42. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna, č. j. UT-5-35/ZB-2003 ze dne 16. září 2003*
43. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna, č. j. UT-5-36/ZB-2003 ze dne 23. září 2003*
44. *Přihlášení dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-49/UZ-2003 ze dne 16. září 2003*
45. *Přihlášení dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-51/UZ-2003 ze dne 23. září 2003*
46. *Přihlášení dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-44/UZ-2003 ze dne 1. září 2003*
47. *Přihlášení dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-45/UZ-2003 ze dne 8. září 2003*
48. *Přihlášení dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-31/UZ-2003 ze dne 1. září 2003*
49. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-50/UZ-2003 ze dne 23. září 2003*
50. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-48/UZ-2003 ze dne 10. září 2003*

51. *Odhlášení dětí ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-46/UZ-2003 ze dne 8. září 2003*
52. *Přihlášení ke školní docházce – Integrovaní azylové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-47/UZ-2003 ze dne 9. září 2003*
53. *Přihlášení ke školní docházce – Integrovaní azylové středisko Zastávka u Brna, č. j. UT-5-41/UZ-2003 ze dne 25. srpna 2003*
54. *Platové výměry zaměstnanců školy osobní číslo: 48, 2, 95, 55, 61, 49, 57, 63, 96, 31, 59, 39, 56, 98, 6, 25, 47, 30, 54, 27 vystavené v období školního roku 2003/2004*
55. *Mzdové listy zaměstnanců osobní číslo: 48, 2, 95, 55, 61, 49, 57, 63, 96, 31, 59, 39, 56, 98, 6, 25, 47, 30, 54, 27 za rok 2003*
56. *Kvantifikace finančních prostředků k zajištění povinné školní docházky dětí žadatelů o azyl na rok 2003 ze dne 22. ledna 2003*
57. *Kvantifikace finančních prostředků k zajištění povinné školní docházky dětí žadatelů o azyl na rok 2003 ze dne 15. května 2003*
58. *Rozpis rozpočtu 2003 včetně limitů mzdové regulace ze dne 14. dubna 2003*
59. *Rozpis rozpočtu 2003 – navýšení rozpočtu včetně limitů mzdové regulace (bez uvedení data)*
60. *Kvantifikace finančních prostředků k zajištění povinné školní docházky dětí žadatelů o azyl na rok 2004 ze dne 2. února 2004*
61. *Rozpis rozpočtu 2004 ze dne 18. března 2004*
62. *Protokol z dohodovacího řízení k rozpisu rozpočtu na rok 2004 (bez uvedení data)*
63. *Výsledky dohodovacího řízení k rozpisu rozpočtu na rok 2004 ze dne 28. dubna 2004*
64. *Bankovní výpis z běžného účtu (dále „BVBÚ“), související s příjmem finančních prostředků státního rozpočtu poskytnutých z MŠMT ČR číslo 15, 26, 43, z roku 2003 a číslo 6, 14 z roku 2004*
65. *Účetní doklady související s čerpáním navýšených finančních prostředků státního rozpočtu poskytnutých z MŠMT ČR na ostatní neinvestiční výdaje v roce 2003 číslo: fa 90 a BVBÚ č. 21, fa 207 a BVBÚ č. 42, fa 348 a BVBÚ č. 52*

ZÁVĚR

Vedení školy ve spolupráci s metodickými orgány a výchovnou poradkyní věnuje náležitou pozornost problematice dětí žadatelů o azyl. I když vyučující ve vyrovnávací třídě svým vzděláním nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro 1. stupeň základní školy, její citlivý přístup k těmto dětem, schopnost rozvíjet jejich slovní zásobu a v případě potřeby i plynulá komunikace v ruském jazyce napomáhaly ke zvýšení úrovně jejich zvládnutí českého jazyka i znalostí jednotlivých předmětů. Další vzdělávání učitelů v oblasti problematiky dětí žadatelů o azyl, na němž se podílí pořádáním některých akcí i škola, přispívá ke zvyšování úrovně výchovně-vzdělávací práce s těmito dětmi. Škola sleduje a hodnotí výsledky své práce a tím přispívá ke zkvalitnění svých činností.

Absenci kvalitních učebnic a speciálních pomůcek pro tuto specifickou skupinu dětí nahrazovala učitelka tvorbou a kopírováním vlastních textů, pracovních listů a vytvářením jednoduchých učebních pomůcek. Negativně na rozvoj komunikativních dovedností v českém jazyce a začleňování dětí do žákovských kolektivů působilo umístění vyrovnávacích tříd na odloučeném pracovišti, zapříčiněné omezenými prostorovými

podmínkami v hlavní školní budově. Pozitivní vliv na rozvoj znalostí a dovedností dětí mělo využívání některých odborných učeben a tělovýchovného zázemí školy.

Vzdělávání dětí žadatelů o azyl se potýká s několika problémy, které škola nemůže svými prostředky ovlivnit, např. vysoká migrace dětí, obtížné zařazování dětí do běžných tříd, různorodé věkové složení ve vyrovnávacích třídách a také nepravidelná docházka dětí do školy. Kvalitu vlastního vzdělávání negativně ovlivňuje nízká motivace žáků k učení v souvislosti s nejistou délkou pobytu a v nemalé míře také jazyková bariéra. Snazší je integrace mladších dětí, které se lépe adaptují na nové podmínky a lépe zvládají učivo. Přispívají k tomu i metody a formy práce učitelky, které se často střídají, diferencované činnosti s dětmi různého věku i individuální přístup k nim. Učitelka svými zodpovědnými výukovými postupy umožňuje jazykový rozvoj dětí i jejich aklimatizaci v novém prostředí. Příznivé klima ve třídě přispívá k všestrannému rozvoji žáků.

Základní škola využívá možností dané Metodickým pokynem MŠMT ČR a zajišťuje lepší podmínky pro vzdělávání dětí žadatelů o azyl i pro kvalitní práci pedagogů, kteří zabezpečují vzdělávání těchto žáků.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ladislav Fiala	Ladislav Fiala v. r.
Členové týmu	PaedDr. Danuše Pytelová	Danuše Pytelová v. r.
	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková v. r.
	Ludmila Čepičková	

Ve Znojmě dne 4. června 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 6. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
RNDr. Petr Pospíšil, ředitel školy	Petr Pospíšil v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, nám. Armády 8, 669 02 Znojmo. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor školství	2004-07-08	12-1040/04/145-952
Obec Zastávka, okres Brno-venkov	2004-07-08	12-1040/04/145-952

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.